

Karjalan yliopisto Äänislinnaan.

Vanha Karjalan kävijä *K. Airaksinen* kirjoittaa 12/10-41 Uudessa Suomessa otsikossa mainitusta asiasta mm. seuraavaa:

»Sinä päivänä, jolloin Itä-Karjala siihen kuuluvine takamaineen liitetään muuhun Suomeen, olemme velvolliset Karjalalle antamaan lahjan, joka tuottaa sille suurinta hyötyä ja on samalla pysyväisenä muistona tästä historiallisesta tapahtumasta. Sellainen lahja ja muistomerkki on Äänislinnaan perustettava Karjalan yliopisto.

Itse asia ei tässä kaipaa perustelua. Tiedämme hyvin, että oppilaita uudessa yliopistossa olisi alkuaikoina vähän, mutta laitoksen tehtävä olisikin etenkin ensimmäisinä vuosikymmeninä olla etupäässä tutkimuslaitoksena, jonka työt olisivat sinä perustana, jolle Itä-Karjalan jälleenrakentaminen ja muun Suomen tasolle kohottaminen tapahtuisi. Tietomme Itä-Karjalan maasta, vuoriperästä, luonnosta, metsistä, sen kansan elämästä jne. ovat hyvin puutteelliset ja kuitenkin maan talouden kohottaminen edellyttää niiden tarkkaa tuntemista. Tutkimustyö on joka tapauksessa suoritettava ja olisi se mielestäni keskitettävä sopivimmin uuden yliopiston yhteyteen. Meillä on jo ansioituneita Karjalan tutkijoita, joita olisi etuoikeutettuina ensisijassa kutsuttava laitoksen johtoon, ja suuri joukko nuorempia tutkijoita, jotka varmaan olisivat halukkaita astumaan uuden yliopiston palvelukseen. Aluksi voitaisiin perustaa vain historiallis-kielitieteellinen, luonnontieteellinen, maataloustieteellinen ja kreikkalais-katolinen teologinen tiedekunta. Erittäinkin viimeainittu on nyt tullut ajankohtaiseksi, kun kreikkalaiskatolisten pappien valmistusta on lisättävä. On mielestäni selvää, että kreikkalaiskatolinen väestö, josta vanhan Suomen rajojen sisällä asunut osa on viime vuosien koettelemuksissa osoittanut mitä suurinta uhrautuvaisuutta ja isänmaallista mieltä, on oikeutettu saamaan yhtä hyvin koulutetun ja saman sivistysmäärän omaavan papiston kuin luterilainenkin väestö. Suljetussa oppilaitoksessa voidaan kyllä antaa sama tietomäärä kuin yliopistossakin, mutta ei koskaan sitä kasvatusta, minkä yliopisto moninaisine mahdollisuuksineen tarjoaa. Olen eri tilaisuuksissa keskustellut sekä luterilaisten että kreikkalaiskatolisten pappismiesten kanssa puheena olevan opetuksen siirtämisestä Helsingin yliopistoon, mutta vanhoilliset ennakkoluulot näyttävät olevan molemmiin puolin vaikeasti voitettavissa. Kreikkalaiskatolisen tiedekunnan perustamisella Karjalan yliopistoon ratkaistiin tämäkin asia kerta kaikkiaan.»

Kysymyksessä oleva esitys ei ole uusi. Karjalan Sivistysseuran vanhoista pöytäkirjoista ilmenee, että ylläolevasta kysymyksestä on monasti keskusteltu seuran johtokunnan kokouksissa siinä mielessä, että se kerran toteutuu. Samaa uskoa todistaa sekin, että seuramme rahastoista

on yksi nimeltään Karjalan Sivistysseuran Yliopistorahasto. Se on vuosi vuodelta kasvanut, vaikka onkin edelleen vaatimaton. Se merkitys onkin aatteellisessa puolella, tuossa luottamuksessa mahdolltomalta näyttäneen unelman toteuttamiseen.

Toisenkin kerran on tämä kysymys ollut, silloin laajemman ja julkisemman, pohdinnan alaisena. Tämä tapahtui kuuluilla Uhtuan maakuntapäivillä keväällä 1920. Täällä esitti allekirjoittanut alustuksen Itä-Karjalan koululojen vastaisesta järjestämisestä. Esitetty suunnitelma, joka ei luonnollisesti voinut olla yksityiskohtainen, pohjautui kokonaan Suomessa silloin voimassaolevaan koulujärjestelmään. Itä-Karjalan alueelle perustettavan suomenkielisen yliopiston aikaansaaminen sisältyi tuohon suunnitelmaan. Perustelut sen tarpeellisuudesta tulivat alustuksessa ilmi. Maakuntapäivät, jotka olivat koolla lähes kaksi viikkoa eli maaliskuun 21. pstä huhtikuun 1. päivään, hyväksyivät yksimielisesti alustuksessa esitetyn suunnitelman.

Suomalaisen yliopiston perustaminen Itä-Karjalan alueelle ei ole hyvästä tahdosta huolimatta kädenkäänteessä toteutettavissa, mutta esitys ansaitsee kyllä vakavaa harkintaa. Samat seikat, jotka parikymmentä vuotta sitten puolsivat Karjalan yliopiston perustamista, ovat edelleen olemassa. Niihin ei meillä ole nyt tilaisuus palata semminkin, kun asiasta varmaan tullaan ennen pitkää vaihtamaan mielipiteitä. Jo se seikka, että Itä-Karjalan muinaisuus on suurelta osalta pimeän peitossa, puoltaa osaltaan tämän laitoksen aikaansaamista. Äänislinna tulee alueen syrjäisestä asemasta huolimatta näyttelemään edelleen keskeistä osaa myöskin Itä-Karjalan henkisenä keskuksena, joten se tulee lähinnä kysymykseen yliopistopaikkaa etsittäessä. Suomen uudet rajaseudut tullaan luultavasti vahvistamaan. Yliopiston perustaminen Äänislinnaan kuuluu yhtenä tärkeänä osana uuteen suomalaisen linnoitusketjuun. Kysymystä harkittaessa on otettava huomioon se tärkeä seikka, että Äänislinnassa on vuosikausia toiminut eräänlainen suomenkielinen yliopisto tiedekuntineen.

W. Keynäs.

”Itä-Karjalan vapautus on suomalaisille pyhä velvollisuus.”

Helsingin yliopiston rehtori, prof. *Rolf Nevanlinna* esitelmöidessään lokak. 30. pnä Berliinin yliopistossa aiheesta »Tieteen merkitys Suomen kansalliselle kehitykselle» kosketteli myös Itä-Karjalan kysymystä, lausuen siitä seuraavaa: »Kohtalokkaassa Pähkinäsaaren rauhassa itäsuomalaiset jaettiin kahtia, mutta Suomessa ei ole ikinä sammunut toive, että emäkansasta erotetut itäsuomalaiset saadaan jälleen sen yhteyteen. Itä-Karjalan vapautus on nyt lähellä täyttymistään. Tämä vapautus on meille suomalaisille pyhä kansallinen, pohjoismainen ja eurooppalainen velvollisuus.»
